

Ärende nr: Svk 2024/1291

Datum: 2024-12-11

Samrådsredogörelse, ändring av koncession

Redogörelse för genomförda undersökningssamråd enligt 6 kapitlet miljöbalken angående ledningsändring vid planerad station Malånäset i Norsjö kommun, Västerbottens län

2025-05-19

Dokumentet är skapat med Svenska Kraftnätets underlagssystem, SandSign

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät är ett statligt affärsverk med uppgift att förvalta Sveriges transmissionsnät för el, som omfattar ledningar för 400 kV och 220 kV med stationer och utlandsförbindelser. Vi har också systemansvaret för el. Vi utvecklar transmissionsnätet och elmarknaden för att möta samhällets behov av en säker, hållbar och ekonomisk elförsörjning. Därmed har Svenska kraftnät också en viktig roll i klimatpolitiken.

Version 1.0

Org. Nr 202 100-4284

Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel: 010-475 80 00
Fax: 010-475 89 50
www.svk.se

Redogörelse för undersökningssamråd

Ändring av befintliga koncessioner

Det finns behov av förstärkning och förnyelse av stamnätet för att tillgodose efterfrågan på förnybar elproduktion. Den befintliga stamnätsstationen NK25 Vargfors, belägen i Norsjö kommun, Västerbottens län, planeras att ersättas. Stamnätsdelen i stationen uppnår snart sin bedömda tekniska livslängd och behöver därför totalförnyas. Stamnätsdelen i befintlig station saknar möjlighet till om- eller utbyggnad, vilket hindrar en förnyelse av stationen på samma plats samt en anslutning av ytterligare 400 kV-ledningar. En stationsförnyelse är nödvändig för att säkerställa fortsatt hög person- och driftsäkerhet i stamnätsstationen och att säkerställa dess funktion i stamnätet. I närheten av den befintliga stationen planeras därför en ny stamnätsstation, Malånäset, etableras. För att ansluta befintligt stamnät till den nya stationen krävs en ledningsändringar.

För ändring av en befintlig nätkoncession för linje ska ansökan skickas till Energimarknadsinspektionen (Ei) för prövning enligt 2 kap. 27 eller 28 § ellagen (1997:857).

Betydande miljöpåverkan och samråd

Ändring av befintliga ledningars koncessioner inleds med ett undersökningssamråd. Syftet med undersökningssamrådet är ta reda på om verksamheten (ledningändringar) kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller ej samt att få kunskap från de berörda och ge dessa möjlighet att i ett tidigt skede lämna information och komma med synpunkter inför det fortsatta arbetet.

Om länsstyrelsen beslutar att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en specifik miljöbedömning göras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram i enlighet med 6 kap. miljöbalken (1998:808). MKB ska ingå som beslutsunderlag till tillståndsprövningen av verksamheten eller åtgärden. Krav på innehåll i en MKB framgår av 6 kap. miljöbalken och av miljöbedömningsförordningen (2017:966). En del av den specifika miljöbedömningen är att genomföra ett avgränsningssamråd avseende miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Avgränsningssamrådet sker med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten, enskilda som kan antas bli särskilt berörda samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda.

Om länsstyrelsen beslutar att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken (1998:808) om specifik miljöbedömning inte tillämpas och istället ska en liten MKB tas fram. En liten MKB ska innehålla de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan förväntas ge.

Denna samrådsredogörelse syftar till att beskriva samrådets genomförande och vad som framkommit vid samrådet samt redogöra för Svenska kraftnäts ställningstaganden avseende inkomna yttranden. Därutöver avhandlas hur utformningen av miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas och avgränsas utifrån innehållet i inkomna yttranden. Yttrandena tillsammans med övrig information är viktiga för att planera elförbindelsen med minsta möjliga påverkan för människors hälsa och för miljön. Yttrandena är i denna version sammanfattade och kommer att biläggas i sin helhet vid inlämnandet av koncessionsansökan.

Beslut om denna redogörelse har fattats av Matilda Schön, enhetschef Tillstånd entreprenad, Nord & Syd efter föredragning av delprojektledare Annalena Wigge. Ärendet har signerats digitalt.

Sundbyberg, 2024-12-11

Matilda Schön

Annalena Wigge

(Detta dokument har signerats digitalt och saknar därför underskrift)

Innehåll

1 Undersökningssamrådets genomförande	6
1.1 Innan undersökningssamrådet.....	6
1.2 Om undersökningssamrådet	7
1.3 Efter undersökningssamrådet.....	10
2 Inkomna yttranden.....	10
2.1 Länsstyrelsen och Norsjö kommun.....	11
2.2 Intresseorganisationer och övriga aktörer	12
2.3 Berörda fastighetsägare och allmänheten	14
Bilagor	15

1 Undersökningssamrådets genomförande

Undersökningssamråd har genomförts med länsstyrelsen, Norsjö kommun, berörda samebyar samt fastighetsägare och övriga som kan antas vara särskild berörda av verksamheten, se bilaga 1 *Sändlista remissinstanser och sakägare*.

1.1 Innan undersökningssamrådet

För att hitta ett lämpligt ledningsstråk har flera olika alternativa ledningsdragningar och stationsplaceringar studerats utifrån aspekter som teknik, säkerhet och omgivningspåverkan. Val av förordad alternativ grundar sig i en samlad bedömning av alternativets effekter för berörda aspekter.

Analys av förutsättningar och bedömning av effekter baseras på studier av befintliga underlag och öppen kartdata, genomförda tidiga dialoger med berörda samebyar och markägare samt inventeringar och utredningar i form av:

- Byggbarhetsanalys
- Vidare Naturvärdesinventering (NVI)
- Arkeologisk utredning steg 1 och steg 2
- Fågelinventering

Under samrådet är det således förordad ledningsändring som varit aktuell och som det hänvisas till under avsnitt 1.2 och framåt.

1.1.1 Tidiga dialoger

Som en del av projektets utredningsfas har Svenska kraftnät genomfört en lokaliseringstudie. Under denna utredning pågick tidiga dialoger med Norsjö kommun, Länsstyrelsen i Västerbottens län, andra elnätsägare och berörda fastighetsägare. En löpande dialog har skett mellan Svenska kraftnät och berörda samebyar om bland annat samebygränser, markanvändning och kartmaterial.

Dialogerna syftade till att ge tidig information om varför ledningsändringen behövs och omfattade flera möjliga alternativ på lokaliseringar. Mötena syftade även till att presentera föreslagens utformning samt att inhämta ytterligare information om dessa alternativ inför beslut om val av slutgiltig ledningsändring som tagits vidare till samrådsskedet.

1.2 Om undersökningssamrådet

Undersökningssamrådet, enligt 23-25 §§ 6 kap miljöbalken, inleddes med ett utskick den 23 september 2024 av samrådsinbjudan (se bilaga 2 och 3), med hänvisning till aktuellt samrådsunderlag (se bilaga 4). Samrådet pågick till den 13 oktober 2024.

I ges en sammanfattning över de tidiga dialoger som genomförts under lokaliseringstudning samt inför undersökningssamråd eller i avgränsningssamrådet för ledningen Malånäset-Högnäs där stationerna ingick i dialogerna.

Tabell 1 ges en sammanfattning över de tidiga dialoger som genomförts under lokaliseringstudning samt inför undersökningssamråd eller i avgränsningssamrådet för ledningen Malånäset-Högnäs där stationerna ingick i dialogerna.

Tabell 1. Dialoger med berörda parter.

Dialog med	Typ av dialog	Datum
Länsstyrelsen Västerbotten	Digital	2024-05-23
Norsjö kommun	Digital	2024-05-14
Maskaure sameby	Möten, mejl, telefon	feb 2023–apr 2024
Malå sameby	Möten, mejl, telefon	feb 2023–apr 2024
Skellefteå Kraft	Möten, mejl, telefon	aug 2022–mar 2024
Fastighetsägare	Möten, mejl, telefon	maj–juni 2024
Boliden Mineral AB	Möten, mejl, telefon	april 2023–mar 2024
Galileo Green Energy	Möten, mejl, telefon	okt 2023–mar 2024

1.2.1 Tidiga dialoger och samråd med länsstyrelsen och berörd kommun

Inom ramen för det intelligande projektet ny 400 kV-ledning Malånäset-Högnäs har tidiga dialoger genomförts med Länsstyrelsen Västerbotten och Norsjö kommun. Det övergripande syftet med samtliga möten var att föra en dialog om lokalisering av ledningen och dess påverkan på olika aspekter, men även de planerade stationerna Malånäset och Lidmyran har behandlats. Vidare informerades om teknisk utformning, om berörda miljöaspekter och miljöeffekter samt kommande arbete. Länsstyrelsen i Västerbottens län och Norsjö kommun ingår även den samrådskrets har delgivits samrådsunderlag. Inget samrådsmöte har hållits för detta projekt.

1.2.2 Tidiga dialoger och samråd med berörda samebyar

Som en del av lokaliseringsutredningen för planerad ledning Malånäset-Högnäs har samrådsmöten hållits med berörda samebyar. Avseende station Malånäset och planerad ledningsändring har även tidiga dialoger hållits med Maskaure och Malå sameby. Tre möten har hållits med Maskaure sameby och tre med Malå sameby. Mötena hölls mellan Svenska kraftnät, rennäringkonsult och representanter från samebyarna i syfte att informera om projektet samt samla information om samebyarnas intressen i utredningsområdet. Mötena har även behandlat ersättningsfrågor. Samebyarna ingår även i den samrådsrets som har delgivits samrådsunderlaget.

Maskaure sameby

Maskaure sameby beskriver i tidiga dialoger att området sydöst om utredningsområdet för stationen består av en fin lavhed där renarna betar under vårvintern innan flytt västerut och under förvintern vid återkomsten från åretruntlanden. Samebyn beskriver att de många kraftverken längsmed Skellefteälven gör att det är svårt att flytta utefter älven och de befärrar att stationsplaceringen kan orsaka ytterligare svårigheter. Maskaure sameby förordar att stationen placeras så långt norrut i utredningsområdet som möjligt. Vid uppföljande dialog av de olika alternativen framför samebyn att alternativ 3, det förordade alternativet i samrådsunderlaget, kan innebära problem att nyttja flyttleden av riksintresse under byggtiden. Alternativ 7 innebär däremot en betesförlust. Alternativen innebär olika problematik för samebyn och de framför därför också att det är svårt att säga vilket alternativ som de föredrar. Se Figur 14 i bilaga 4.

I linje med ansökan om förhandsmedgivande för stationsetableringen har Ei begärt konsultation från samebyn. Vid konsultationen den 16 oktober 2024 framförde samebyn att förordad placering (alternativ 3) försvårar förflyttning av renarna och att det varit bättre med en placering söder om Maurbäcken. Svenska kraftnät planerar för möten med samebyn om vad som går att underlätta under byggnation och under drift, i relation till flyttningen av renarna, eftersom samebyn har en flyttled precis söder om stationen. Samebyn menar att det är svårt att veta än exakt vad de behöver innan alla varit på plats och kunnat se hur området kommer se ut. Samebyn önskar ett möte på plats med Svenska kraftnät.

Byggtiden är det som påverkar rennäringen mest, men passagen för renarna kan ske under begränsad tid om förutsättningarna är bra. Svenska kraftnät har en pågående diskussion med samebyn om bland annat uppehåll i byggtider under tidpunkter när flytt av renarna är aktuellt.

Malå sameby

Samebyn beskriver området söder om Vargfors kraftstation som en fin lavhed där renarna betar från omkring oktober och fram till nyår. Området fungerar som en naturlig samlingsplats för renarna. Landskapet medför att renarna naturligt vandrar över i sydöst till angränsande Maskaure sameby.

Samebyn har framfört att om stationen placeras i södra delen av utredningsområdet kan stationen komma att utgöra ett hinder för samebyn. Samebyn befärrar att svårigheterna man har i området kring befintlig station sprids ut och skapar ett större problemområde. Det kan även bli svårt att kunna flytta tillbaka renarna förbi stängslet till samebyns marker om stationen placeras söder om bäcken. Malå sameby har därför förespråkat att stationen hamnar i norra delen av utredningsområdet och så nära den befintliga stationen som möjligt, företrädesvis norr om ravinen och under befintlig kraftledning. Samebyn uppger att de har svårt att nyttja markerna i området vid ravinen mot Maurbäcken i den nordöstra delen av samebyns marker och att de därför föredrar att stationen placeras i det området. Samebyn har under möten framfört att alternativ 3 är att föredra framför alternativ 7.

Samebyn förespråkar att anläggandet sker när samebyn inte är i området, under sommaren och fram till oktober.

1.2.3 Tidiga dialoger med fastighetsägare och andra särskilt berörda

Som en del av lokaliseringsutredningen för aktuell ledningsändring och station genomfördes möten med berörda fastighetsägare och andra särskilt berörda.

Fastighetsägare

Dialog har förts med berörda fastighetsägare och köpeavtal har upprättats för hela [REDACTED] i juni 2024. Intilliggande fastighet [REDACTED] ägs av Sveaskog som lämnat förundersökningsmedgivande för aktuellt område i maj 2024.

Företag

Tidiga dialoger har skett med Skellefteå kraft mellan augusti 2022 och februari 2024 i syfte att berätta om Svenska kraftnäts projekt och inhämta information och utbyta erfarenheter mellan Skellefteå kraft och Svenska kraftnät.

Tidiga dialoger att skett med Boliden Minerals AB mellan april 2023 och mars 2024 i syfte att informera om Svenska kraftnäts projekt i området, etablera en tidig kontakt mellan Svenska kraftnät och Boliden Minerals AB samt inhämta eventuella tidiga synpunkter. Boliden Minerals AB har inga intressen som bedöms påverkas i området kring planerade ledningsändringar.

Tidiga dialoger har skett med Galileo Green Energy mellan oktober 2023 och mars 2024 i syfte att informera om Svenska kraftnäts projekt och inhämta eventuella tidiga synpunkter från Galileo Green Energy.

1.3 Efter undersökningssamrådet

Nästa steg är att färdigställa rapporter från inventeringar och utredningar och synpunkter vid samråd för att därefter fastställa ett förslag på ledningsändring. När Svenska kraftnät valt den sträckning som de avser att söka koncession för tas en koncessionsansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning fram. Vid inlämnandet av koncessionsansökan biläggs yttranden som inkommit under samrådsskedet i sin helhet. Inskick av koncessionsansökan meddelas genom direktutskick till direkt berörda samt via information på Svenska kraftnäts webbsida.

2 Inkomna yttranden

I detta kapitel sammanställs inkomna yttranden från undersökningssamrådet. För lista över inkomna yttranden se bilaga 5. Specifika yttranden med relevans för projektet bemöts i sammanställningen (avsnitt 2.1 -2.3). Generella och återkommande yttranden bemöts samlat i avsnitt Fel! Hittar inte referensskälla.. I avsnitt Fel! Hittar inte referensskälla. beskrivs hur inkomna yttranden övergripande bidrar till förändringar av innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen samt vilka behov av inventeringar som förts fram av remissinstanserna.

Under samrådet har ett yttrande vardera inkommit från länsstyrelse och berörd kommun samt två yttranden från övriga aktörer.

Svenska kraftnät behandlar personuppgifter i samband med samråd, framtagande av miljökonsekvensbeskrivning och ansökan om koncession. Följande personuppgifter behandlas: namn, fastighetsbeteckning, telefonnummer, postadress och e-postadress. Behandlingen av uppgifterna är nödvändig för att ansöka om koncession. Uppgifterna behandlas med stöd av en rättslig förpliktelse och/eller som ett led i utförandet av en uppgift av allmänt intresse. Uppgifterna behandlas så länge det är nödvändigt för att prövande myndigheter ska kunna handlägga ärendet. Samrådsredogörelsen innehåller de personuppgifter (namn) som inkommit i samband med att yttrande skickats in, sammanfattning av det som yttrats och Svenska kraftnäts bemötande. Samrådsredogörelsen är allmänt tillgänglig. Den delas med de som deltagit i samrådet och publiceras på Svenska kraftnäts webbsida. Den skickas även till Energimarknadsinspektionen (Ei) vid ansökan om koncession.

Ytterligare information om hur Svenska kraftnät hanterar personuppgifter finns på Svenska kraftnäts webbsida <https://www.svk.se/personuppgifter>. Där hittar du också information om dina rättigheter, hur du kan framföra klagomål och kontaktuppgifter till personuppgiftsansvarige och dataskyddsombud.

2.1 Länsstyrelsen och Norsjö kommun

I detta avsnitt sammanställs yttranden från länsstyrelsen och berörd kommun.

#14 Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen har lämnat synpunkter inför ansökan om miljökonsekvensbeskrivning. De meddelat att de utifrån samrådsunderlaget inte kan förorda ett alternativ för ledningsdragningsarna och bedömer att de avvägningar som gjorts beskrivs ytterligare i kommande ansökningshandlingar. Utöver de aspekter som berörs i samrådsunderlaget meddelar länsstyrelsen att följande bör tas i beaktning.

Vattendrag

Information om etablering av jordlinan behöver utvecklas inför ansökan om ändring i nätkoncession. Bland annat är det i samrådsunderlaget otydligt om anläggandet av jordlinan medför att en markförlagd kabel ska passera vattendrag.

Fågel

Samrådsunderlaget beskriver ingen förväntad påverkan på fåglar, men det står att en fågelinventering har genomförts. Information om förekomsten av och påverkan på fåglar behöver inkluderas i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Kulturmiljövården

De nya ledningarna påverkar områden med fornlämningar och samråd behöver genomföras med Länsstyrelsen rörande dessa när detaljplanering av ledning, jordlinor och stolpplaceringar har skett. Troligtvis behövs tillstånd enligt kulturmiljölagen innan ledningarna kan etableras.

Rennäring

Länsstyrelsen meddelar att det bör beskrivas tydligare hur de olika samebyarna påverkas av alternativen, vilket alternativ som förordas av respektive sameby och motivering till detta. Länsstyrelsen betonar även vikten av att utreda hur rennäringens riksintresse påverkas samt inkludera adekvata skyddsåtgärder under byggnation och drift med hänsyn till kumulativa effekter över tid.

Svenska kraftnäts kommentar:

Svenska kraftnät tackar för länsstyrelsens synpunkter och bemöter dessa nedan.

Påverkan på vattenförekomster, placering av jordlina samt eventuellt behov av anmälan eller tillstånd för vattenverksamhet kommer att utredas i vidare arbete med miljökonsekvensbeskrivning.

Information om förekomsten av och påverkan på fåglar samt resterande naturmiljö kommer att inkluderas i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Dialog och ansökan om tillstånd enligt kulturmiljölagen kommer upprättas inför anläggande av jordlina. I dagsläget pågår en dialog med länsstyrelsens kulturmiljöenhet avseende projektet och påverkan under såväl projektering som anläggande och drift. Kulturmiljöutredning steg 1 och 2 har utförts i området.

Samebyarnas yttrande beskrivs mer omfattande i avsnitt 1.2.2, där det framkommer vilka alternativ som förordas och motiv till detta. Svenska kraftnät avser att ha fortsatt dialog kring hänsynsåtgärder för att minimera negativa effekter på rennäring i området under byggskede, driftskede och skedet för rivning av befintliga ledningar och befintlig station. Påverkan på riksintresset kommer undersökas och beskrivas i kommande miljökonsekvensbeskrivning.

#13 Norsjö kommun

Miljö- och byggnadsavdelningen i Malå och Norsjö kommuner har tagit del av samrådsunderlaget gällande ledningsändring i Vargfors. De önskar ta del av genomförd miljöprovtagning vid det befintliga ställverket. I övrigt meddelar de att de i nuläget inte har något ytterligare att erinra.

Svenska Kraftnäts kommentar:

Svenska Kraftnät tackar för informationen och kommer vid eventuell avhjälpandeåtgärd att kontakta tillsynsmyndigheten.

2.2 Intresseorganisationer och övriga aktörer

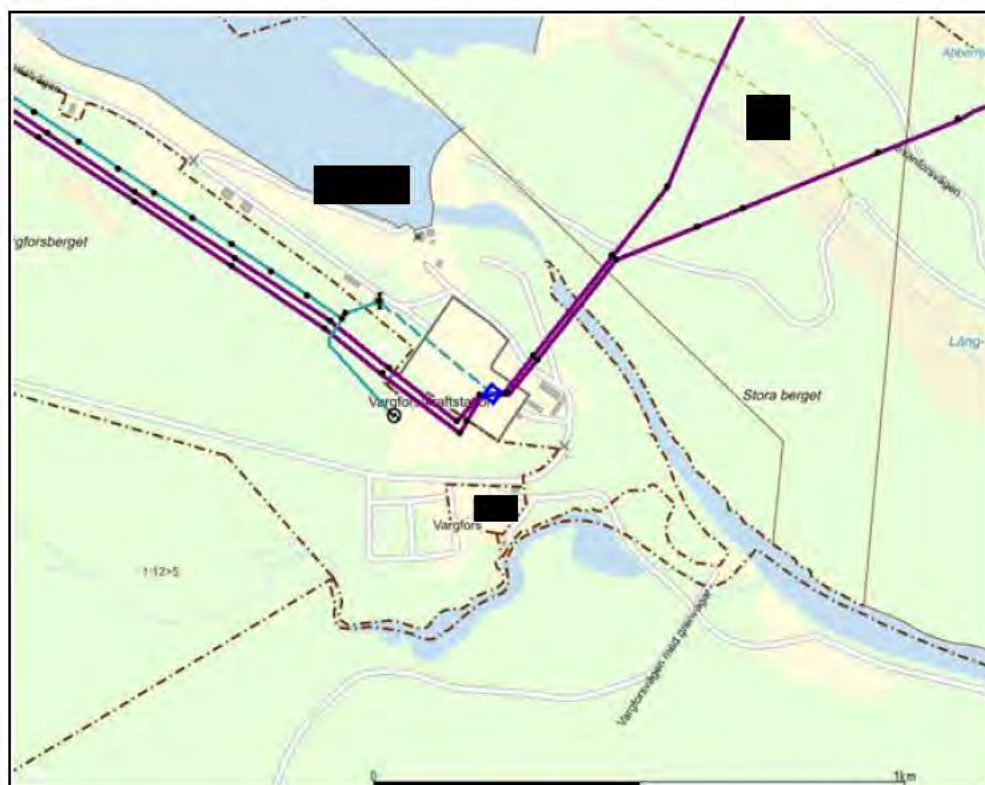
I detta avsnitt redovisas inkomna yttranden från intresseföreningar och övriga aktörer.

#12 Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution informerar att de har elnätanläggningar i området i form av 132 kV luftledning, lila heldragen linje i Figur 1 nedan. Figuren är inte

uppdaterad och den 20 kV kabel och luftledning som illustreras med blå heldragen linje och blå streckad linje är avvecklade och borttagna. I området tas lokal kraft från Skellefteåkrafts lokalnät.

Vattenfall Eldistribution har en pågående förstudie av stationsförnyelsen eftersom även deras 132 kV-delar i Vargfors station ska förnyas. Detta innebär enligt Vattenfall att mycket av samordningsfrågorna hanteras i denna pågående förstudie och att de inte har något ytterligare att tillägga i detta yttrande.

Figur 1. Regionnät i berört område enligt Vattenfall Eldistributions yttrande.

Svenska kraftnäts kommentar:

Svenska kraftnät tackar för informationen och har tagit hänsyn till befintligt regionnät i planeringen av aktuell ledningsändring. Svenska kraftnät avser att ha fortsatt dialog med Vattenfall angående planerad regionnätsförnyelse och samordna detta med planerad ledningsändring och ny transformatorstation.

#11 Skellefteå kraft

Skellefteå kraft meddelar att de är positiva till förslaget men att det är viktigt att samordning och planering sker i god tid med deras produktionsanläggningar ifall förslaget innebär begränsningar för dessa. De menar att informationsflödet mellan dem, Vattenfall och Svenska kraftnät inte funkade så bra i Grundforsprojektet.

Svenska kraftnäts kommentar:

Svenska kraftnät tackar för informationen och synpunkterna och avser att ha fortsatt dialog mellan elbolagen, detta med god framförhållning. Tidigare kommunikationsplaner har reviderats och förbättrats.

Malå sameby

Samebyn framför via telefonsamtal att de inte har något formellt yttrande gällande ledningsändringen men att det som framförts i tidigare dialoger ska beaktas. Svenska kraftnät har haft tidiga dialoger med Malå sameby angående ledningsändring och planerad station, se avsnitt 1.2.2 , där det framkom att ett alternativ norr om Maurbäcken förordas.

Svenska kraftnäts kommentar:

Svenska kraftnät avser att ha en fortsatt dialog kring hänsynsåtgärder för att minimera negativa effekter på rennäring i området under byggskede, driftskede och skedet för rivning av befintliga ledningar och befintlig station.

Maskaure sameby

Samebyn framför via telefon att de inte har något formellt yttrande gällande ledningsändringen men att det som framförts i tidigare dialoger ska beaktas. Svenska kraftnät har haft tidiga dialoger med Maskaure sameby angående ledningsändring och planerad station, se avsnitt 1.2.2 , där det framkom att alternativ 3 förordas eftersom de i dagsläget har svårt att nyttja området kring Maurbäcken.

Svenska kraftnäts kommentar:

Svenska kraftnät avser att ha en fortsatt dialog kring hänsynsåtgärder för att minimera negativa effekter på rennäring i området under byggskede, driftskede och skedet för rivning av befintliga ledningar och befintlig station.

2.3 Berörda fastighetsägare och allmänheten

Inga fastighetsägare eller annan allmänhet som är särskilt berörd av verksamheten har yttrat sig i ärendet.

Bilagor

Bilaga 1. Sändlista

Bilaga 2. Samrådsinbjudan till remissinstanser

Bilaga 3. Samrådsinbjudan till fastighetsägare

Bilaga 4. Samrådsunderlag

Bilaga 5. Lista över inkomna yttranden

DOKUMENT SIGNATURER

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.

2025-05-19

Dokumentet är signerat med Signatur: Kamforakta underarkivmyndighet, Sveriges
2025-103108-0001